

Matts Nilsson (artikeln bl a publicerad i DN 25 feb 2007):

Bertil Säfström – Den siste ”Bodafors-socialisten”

Bertil Säfström, Stockholm, har avlidit 80 år gammal. Därmed har den siste företrädaren för den unika, originella och lätt egensinniga arbetarrörelse som under 1900-talets första hälft var stationerad i möbelmetropolen Bodafors, på det småländska höglandet, gått ur tiden.

Även efter att det så kallade Kilbomspartiet (Socialistiska partiet) slutgiltigt gått politiskt vilse 1939-40, återstod en betydande och unik spillra i Bodafors, anförd av dussinet självlärda och konstruktiva arbetarledare som alla formats av den ryska revolutionen och de strider inom arbetarrörelsen som ägde rum till följd av första världskriget. Tillsammans byggde de upp allt från bygdens fackförening, Folkets hus, Kooperation och idrottsförening. Ända fram till 1958 gav hundratals Bodafors-bor dessa politikens ”outlaws” sina röster i val efter val. Från 1924-1958 hade mellan tre och sex av dessa arbetarledare plats i kommunfullmäktige i Bodafors, och satt i ledningen för Svenska träindustriarbetareförbundet i över 40 år. Varje lördageftermiddag under kriget samlade en av dessa autodidakta arbetarledare, Åke Johansson, nästan hundraåriga ungdomar till föredrag om politiska dagsaktualiteter och arbetarrörelsens grunder, under det att man vandrade Myrgatan fram och åter. En av dem som lyssnade ivrigast var den helt unge tonåringen Bertil Säfström. Efter kriget avflyttad från Bodafors återfanns Bertil bland de spillror som — ur resterna av det forna och stora Sp — sökte rekonstruera ett revolutionärt och socialistiskt arbetarparti. Tillsammans med bland annat Albin Ströms Göteborgsbaserade Vänstersocialistiska partiet (VSP), Anton ”Amalthea” Nilsons Oberoende arbetarpartiet och Evald Höglunds Revolutionära socialistiska partiet (RSP) gjordes ett antal organisatoriska försök att bryta igenom socialdemokratiens och stalinismens monopol på ”arbetarrörelsen”. Allt rann — av olika orsaker — ut i sanden.

Efter detta avflyttade Bertil i mitten av 50-talet till Härjedalen och Lillhärdal, för att där återinträda i den forna ”fiendeborgen”, Sillénkommunisternas SKP. Grovarbetaren hade blivit skogsarbetare, men bara för att snart återbördas till Stockholm och återfinnas som varvsarbetare på Finnboda varv. Med liv och lust återupptog Bertil kontakterna med gamla och nya och delvis oväntade ”kamrater”, och deltog i ett otal parti- och organisationsprojekt: Set Perssons Ska (Sveriges kommunistiska arbetarförbund), KFML (Kommunistiska partiet marxist-leninisterna), Fria fackföreningsfolket, KAG (Kommunistisk arbetsgrupp) och RM (Revolutionära marxister). I Bertils fall tycktes skillnaderna mellan dödsfienderna trotskister och stalinister vara om inte utsuddade, så i varje fall av sekundär betydelse. Kanske är det också så man ska se på hans sista politiska hemvist i ”hagelsvärmen” kring det forna APK (Arbetarpartiet kommunisterna)?

”I det hänseendet sett” (Bertils absoluta favorituttryck) är det kanske inte så konstigt att Bertil Säfström hade många vänner och kontakter inom många organisationer och partier till vänster om socialdemokratin, som inser att en slags obändig socialistisk ekumeniker nu gått ur tiden. Men hans bortgång försvinner också — slutgiltigt — en unik och lokal ”restpost” av det som en gång var en arbetarrörelse som byggde ett helt litet samhälle (Bodafors). Albin Ström, Karl Kilbom, Nils Flyg, Anton Nilson, Evald Höglund, Set Persson, Åke Johansson, Sven Ström, Eric Wolf och Aron Johansson. Alla betydande nationella eller lokala arbetarledare för arbetarrörelsens vänster. Nu har också deras siste och trognaste lärjunge gått ur tiden.

Matts Nilsson